

La normalització terminològica en català: criteris i termes 1986-2004

La normalització terminològica en català: criteris i termes 1986-2004,

Publicacions de l'Abadia de Montserrat: TERM CAT, Centre de Terminologia, Barcelona 2006.

La llengua, com a element viu que és, es transforma constantment i cada dia adquireix, per mitjà dels seus parlants, paraules noves, tot sovint procedents d'altres llengües, en tots els àmbits: administratiu, científic, gastronòmic, esportiu, del món de les assegurances, del món laboral, etc., o provinents de marques comercials (com ara *Cello*, *Tipp-Ex* o *Post-it*).

L'any 1985 l'Institut d'Estudis Catalans i el govern de la Generalitat de Catalunya van acordar de crear el TERM CAT, el Centre de Terminologia que havia de coordinar les actuacions en matèria terminològica en llengua catalana. I així ho ha fet d'aleshores ençà. En aquests vint anys el TERM CAT ha anat publicant compilacions terminològiques (més de 470), alhora que responia consultes als professionals i a tota mena d'organismes. És destacable el fet que el Consell Supervisor¹ hagi normalitzat –d'acord amb la normativa del IEC i en col·laboració amb l'acadèmia– més de 6.000 termes, tenint en compte el laboriós procés que això comporta.

El passat 20 de març van presentar a la seu de l'Institut el

que ells anomenen el «llibre vermell», una obra fruit de vint anys d'activitat i tot un manual de normalització terminològica. Consta de dues parts. En la primera s'expliciten per primera vegada els criteris que segueixen a l'hora de fixar els termes: quins neologismes cal normalitzar?, quins aspectes cal valorar per a determinar si un neologisme ha d'ésser normalitzat?, quina metodologia s'aplica per a normalitzar-lo?, qui hi participa?, quins criteris s'hi tenen en compte?... La segona part és un extens diccionari, que conté tots els termes aprovats pel Consell Supervisor del TERM CAT durant aquest temps.

És important destacar que, a l'hora de fer qualsevol proposta neològica, el Consell Supervisor considera el terme objecte d'estudi no tan sols des del punt de vista lingüístic, sinó també des dels punts de vista terminològic, sociolingüístic i d'ús, i sol·licita l'ajut, com a mínim, de cinc especialistes representatius de l'àrea temàtica de què es tracta abans de validar cap neologisme. Cal tenir en compte que, entre altres consideracions, sospesen l'adequació a les necessitats reals, així com les possibilitats d'implantació de les propostes.

La realitat és, sigui com sigui, que darrere de qualsevol decisió de normalització hi ha un treball previ en què terminòlegs i especialistes, conjuntament, exploren i perfilen el concepte fins a definir-ne els trets substancials, cerquen els equivalents en altres llengües i assagen alternatives denominatives pròpies (cosa que, no ens enganyem, no sempre és possible tenint en compte el pes preeminent que té actualment l'anglès en la majoria dels àmbits especialitzats). Tot a aquesta feina prèvia queda reflectida en un dossier de normalització, que és el document que es presenta al Consell Supervisor perquè prengui les decisions oportunes.

Els termes aprovats es difonen per mitjà dels diccionaris que elabora el TERM CAT, per mitjà dels seus serveis d'assessorament, per mitjà d'articles i col·laboracions en revistes especialitzades, i també per mitjà del web: la Neoloteca, que és el diccionari en línia que recull tots els termes normalitzats, i el Cercaterm, el servei de consultes multilingüe en xarxa <www.termcat.cat>. A més a més, els termes normalitzats es publiquen al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya.

El que passi després –si els usuaris o els professionals fan servir aquests termes o no– ja no pertoca sols al TERM CAT.

Des de «a boca de canó» fins a «zúdnic» hi ha més de sis mil termes, ordenats alfabèticament, amb la categoria gramatical, les possibles formes sinònimes, les equivalències en altres llengües –espanyol, francès i anglès–, la definició –precedida de l'àmbit a què pertany el terme– i, de vegades, una nota complementària. En alguns casos s'hi inclou també la sigla corresponent, i en altres la denominació desestimada. En definitiva, una informació fonamental per a qualsevol usuari.

Entre tots aquests termes hi trobem formes ja usuals en la llengua general, com «abadejo» (9), «Internet» (2960), «mezzo-soprano» (3466), o més especialitzades, com «esquat» (2109), «green de pitches» (2696), «túfting» (5688), al costat de formes curioses, com «fondue» (2428), «no complidor» (3662) o «nomoblidís» (3675).

Un treball molt aconseguit i útil, doncs, que de ben segur ajudarà tothom qui el consulti. ♦

MERCÈ ESPUNY I PUJOL

¹ El componen tres membres de l'Institut d'Estudis Catalans (un membre de la Secció Filològica n'és el president), dos membres del TERM CAT i dos especialistes designats pel IEC i el TERM CAT, així com un terminòleg que hi actua de secretari.